

УДК 339.72

Д.В. Малащук, канд. екон. наук, доцент
кафедри міжнародних фінансів
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, м. Київ

ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНИХ РИНКІВ

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто вплив сучасних інноваційних технологій на функціонування світового валютного ринку.

ANNOTATION. In the article influence of modern innovative technologies is examined on functioning of world currency market.

Глобалізація та інтеграція світової економіки є двома важливими факторами, які визначають розвиток світового господарства. Вони і надалі впливатимуть на торгівлю, фінансові потоки, глобальне навколишнє середовище, а тому вимагають пошуку динамічної рівноваги як на міжнародному, так і на субнаціональному рівнях.

Процес інтеграції як економічне явище є об'єктивним наслідком посилення взаємозалежності процесів економічного життя. Глобалізація валютних і фінансових потоків змушує відкриті економіки країн оцінити можливості використання валютного регулювання як елементу економічної політики. Глобальні ринки створюють нові можливості для зростання ефективності міжнародного та національного бізнесу.

Проблематику світового ринку та його аналіз досліджено в роботах багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: О. Киреева, Л. Красавіної, Д. Лук'яненка, В. Будкіна, Б. Губського, Ю. Пахомова, Є. Савельєва, А. Гальчинського, А. Філіпенка. Ю. Блащук, С. Михайліченко та ін.

Причиною такої уваги з боку науковців є надзвичайна актуальність проблеми, а також стрімкий розвиток валютно-кредитних відносин, що потребує детального дослідження ринку.

Метою даної роботи є дослідження впливу сучасних інноваційних технологій на функціонування світового валютного ринку.

Важливими та надзвичайно ефективними фінансовими інноваціями є Єврофінансові ринки — одні з найважливіших частин міжнародних фінансів. За останні 15 років саме за рахунок євrorинків фінансовий сектор зростав темпами 20—40 % щороку. Головною функцією євrorинків є здійснення позичково-кредитних операцій у євровалютах. Євровалюта — це валюта, що перерахована на рахунки іноземних банків і використовується ними для операцій у всіх країнах, включаючи країну — емітент цієї валюти. Хоча євровалюти функціонують на світовому ринку, вони зберігають форму національних грошових одиниць. Префікс «євро» свідчить про вихід національних валют з-під контролю національних валютних органів. Наприклад, євродолари — це долари, що перераховані в іноземні банки за межами США або у вільній банківській зоні в Нью-Йорку (з 1981 р.). Операції з євродоларами не підлягають регламентації з боку США [8].

Основна частка операцій на ринку євровалют здійснюється з головними вільноконвертованими валютами: євродоларами (60 %), євромарками (14 %), євроєнами (6 %), єврошвейцарськими франками (6 %), євро (3 %), єврофранцузькими франками (1 %). Термін «євровалюта» охоплює не тільки кошти, що депоновані в Європі, але також валюти, що використовуються в Азії та інших регіонах світу. Спочатку євродоларами вважалися тільки долари, що належали іноземцям і були депоновані за межами США. Такі доларові депозити за межами США існували ще наприкінці XIX ст. Ринок євровалют, спершу євродоларів, виник із кінця 50-х років. Якщо власник доларового депозиту перераховує його з американського банку в іноземний, то виникають євродолари. Сутність перетворення долара в євродолар полягає в тому, що кошти власника доларів надходять у розпорядження іноземного банку, який використовує їх для кредитних операцій у будь-якій країні. Поступово поняття євродоларів розширилось і стало охоплювати долари, що використовуються іноземними банками, розташованими як за межами США, так і у вільній банківській зоні [6].

Розвиток ринку євровалют зумовили такі чинники: 1) об'єктивна потреба в гнучкому міжнародному фінансово-кредитному механізмі для обслуговування зовнішньоекономічної діяльності, що дедалі зростає; 2) запровадження конвертованості головних валют з кінця 50-х років; 3) розвиток всебічної лібералізації (дерегуляції, дерегламентації) фінансової діяльності всередині країн і на міжнародній арені у 80-х роках; 4) зближення національних і регіональних ринків і перетворення їх на один глобальний фінансовий ринок; 5) розширення обсягу фінансових операцій у зв'язку з впровадженням нових інформаційних систем, використанням комп'ютерних систем, інтернет-форм.

Особливу увагу слід звернути на такий чинник, як сек'юритизація фінансових ринків. Цей процес полягає в тому, що в структурі фінансових операцій зростає питома вага цінних паперів, розширюється набір цінних паперів як фінансових інструментів, з'являються їхні гібриди з банківськими операціями, а кредити набувають ознак цінних паперів; сек'юритизація зрештою привела до зниження ролі банків як посередників-кредиторів. Це явище дістало назву «дезінтермедіації». Посередництво (інтермедіація) між позикодавцями та кінцевими інвесторами стає непотрібним. Будь-яка позика перетворюється на ринковий актив. Національне законодавство також стимулювало розміщення коштів банків і фірм у законних банках з метою отримання більших прибутків. Спочатку така практика заохочувалася тільки в США, де в 1957 р. було запроваджено диверсифіковані процентні ставки залежно від строку депозиту і заборонено виплату процентів за депозитами до запитання і строком меншим, ніж 30 днів. Унаслідок цих заходів стало більш вигідно депонувати долари за кордоном [4].

Світовий ринок позичкових капіталів, у тому числі й ринок євровалют (офшорний ринок), має дуже великі обсяги. Брутто-обсяг операцій на ринку євровалют в останні роки років сягнув приблизно 4,5 трлн американських доларів за рік, а нетто-обсяг — близько 3 трлн. Це пояснюється дією кредитного мультиплікатора — коефіцієнта, що відображає зв'язок між депозитами і збільшенням кредитних операцій шляхом створення міжбанківських депозитів. Одні й ті самі долари протягом року неодноразово використовуються для депозитно-позичкових операцій.

Ринок євровалют не має чітких територіальних і часових меж. Він функціонує безперервно. З інституціонального погляду світовий фінансовий ринок євровалют — це сукупність кредитко-фінансових установ, через які здійснюється рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин. На фінансових ринках домінують євробанки та міжнародні банківські консорціуми. Основу складають транснаціональні банки — могутні міжнародні кредитно-фінансові комплекси універсального типу з розгалуженою мережею закордонних філій, що здійснюють операції в різних країнах, різних сферах та валютах.

До фінансових інновацій, які функціонують на Єврофінансових ринках, також відносяться:

1) євродолари — фінансові ресурси, які прийшли із одних країн в банки інших країн, обслуговують винятково міжнародні економічні відносини, і тому втратили свою національну належність; переважно кошти в доларах, що знаходяться на депозитах в основному в Європі;

2) євровалюти — валюти інших країн, крім доларів США, на депозитах європейських банків ;

3) євробанки — активні кредитори на євrorинку;

4) європапери — цінні папери, що випускаються на євrorинку (єврооблігації, єврокредити, євровекселі (євроноти) [2, с. 19] .

Висновки. Фінансова інновація як поняття веде до появи зовсім нової, революційної технології, наприклад своп, перший інструмент на основі пулу іпотек, перша облігація з нульовим купоном чи введення «смітникових» облігацій для фінансування викупу. Прикладом також служить розширення сфери строків контрактів на торгівлю товарами і фінансовими інструментами, які раніше не використовувалися на ф'ючерсних майданчиках, введення нових варіантів свопів чи створення нових типів взаємних фондів. Можливі випадки застосування вже існуючих інструментів для зменшення фінансового ризику фірми, зниження вартості її фінансування, отримання користі з деяких існуючих особливостей бухгалтерського обліку і податкового законодавства чи з метою використання неефективного ринку.

Література

1. Закон України «Про Національний банк України» № 679-ХГУ від 20.05.1999 р.
2. *Антонюк Л.* Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації / Л. Антонюк, А. Поручник, В. Савчук. — К. : Изд-во КНЕУ, 2010. — 394 с.
3. *Волоцька І.С.* Аналіз чинного валютного законодавства України / І.С. Волоцька // Формування ринкових відносин в Україні. — 2004. — № 2 (33). — С. 48—52.
4. *Герасимчук В. Г., Войтко С. В.* Міжнародна економіка: навч. посіб. / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко. — К. : Знання, 2009. — 302 с.
5. *Красавина Л.* Валюыее проблеми инновационного развития экономики России (по материалам круглого стола в Финансовой академии при Правительстве Российской Федерации) / Л. Красавина // Деньги и кредит. — 2009. — № 6. — С. 60—72.
6. *Коваленко Ю.М.* Структуризація сучасного фінансового ринку / Коваленко Ю.М. // Фінанси України. — 2010. — №9. — С. 91—99
7. *Романчиков В. І., Романенко І. О.* Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 256 с.

8. Савельєв Є. В. Міжнародна економіка: підручник. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 622 с.
9. Чухно А. А. Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики / А. А. Чухно // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 9. — С. 184—189.
10. Шевчук В. О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник / 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 663 с.

Статтю подано до редакції 20.10.2012 р.

Е.Ю. Молчанова, канд. екон. наук, доцент
доцент кафедри міжнародної економіки,
КНЕУ імені Вадима Гетьмана

ФОРМУВАННЯ НОВОГО МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПОРЯДКУ

АНОТАЦІЯ. Стаття присвячена дослідженню формування нового економічного порядку. Проаналізовано основні етапи його формування та особливості сучасного етапу. Виокремлено основні напрямки реформування світового господарства та формування концепції нового економічного порядку на різних етапах розвитку світового господарства

КЛЮЧОВІ СЛОВА: новий економічний порядок, розвинені країни, країни, що розвиваються, асиметричний розвиток

АННОТАЦИЯ. Статья посвящена исследованию формирования нового экономического порядка. Проанализированы основные этапы его формирования та особенности современного этапа. Выделены основные направления реформирования мирового хозяйства и формирование концепций нового экономического порядка на разных этапах развития мирового хозяйства.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: новый экономический порядок, развитые страны, развивающиеся страны, ассиметричное развитие

ANNOTATION. The article is devoted research of forming of new economic order. The basic stages of his forming are analysed that features of the modern stage. Basic directions of reformation of world economy and forming of conceptions of new economic order are selected on the different stages of development of world economy.

KEYWORDS: new economic order, developed countries, developing countries, assimetriya's development

Постановка проблеми. Динамічний розвиток світової економіки, скорочення циклів її економічного розвитку, неспроможність більшості урядів контролювати загрози, що виникають на шляху їх розвитку, свідчить про відносне зменшення ролі держав у визначенні структури та особливості функціонування світового порядку. Це пов'язано з прискоренням процесів глобалізації, що супроводжуються появою проблем, розв'язати які на національному рівні неможливо. У таких умовах певною мірою необхідно об'єднати ресурси та потужності окремих країн, що утворять інституцію нового якісного порядку, здатну оперативно реагувати на процеси в світовому суспільстві. Така оперативність є тим